

Warszawa, dnia 21 sierpnia 2018 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO FINANSÓW
PODSEKRETARZ STANU
Piotr Nowak

FN6.701.67.2018

ZWIĄZEK
RZEMIOSŁA POLSKIEGO

2018 -09- 06

Nr Dziennika... 2701
Wydział ... NR

C

Pan
Jan Gogolewski
Prezes
Związku Rzemiosła Polskiego

Szanowny Panie Preznie,

w nawiązaniu do pisma z dnia 31 lipca br., sygn. NR/M/HMC/24/2018, skierowanego do Prezesa Rady Ministrów Pana Mateusza Morawieckiego, przekazanego następnie do Ministerstwa Finansów przy piśmie z dnia 8 sierpnia br., sygn. BPRM.213.16.1.2018(2), w sprawie „wprowadzenia przepisów obligujących ubezpieczycieli do dokonywania likwidacji szkód komunikacyjnych wyłącznie w oparciu o faktury VAT wystawiane przez wykonawców naprawy pojazdów”, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień i informacji.

Odnosząc się do kwestii powołania przez Ministra Finansów trzech zespołów roboczych, pragnę wskazać, że w ramach Rady Rozwoju Rynku Finansowego został powołany Zespół Roboczy ds. przeglądu przepisów ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych aspektów działalności kancelarii odszkodowawczych oraz utworzono 3 Podzespoły, z których jeden – Podzespół ds. postulatów branży motoryzacyjnej w zakresie napraw powypadkowych – zajmował się m.in. propozycjami rekomendacji zmian w obowiązkowym ubezpieczeniu OC posiadaczy pojazdów mechanicznych poprzez wprowadzenie zasady wypłacania odszkodowania w kwocie netto (bez podatku VAT) w przypadku wypłat na podstawie kosztorysu, z możliwością uzyskania zwrotu całości kosztów po dokonaniu naprawy i przedstawieniu faktury.

Propozycja ta została skonsultowana w zakresie oszacowania skutków finansowych proponowanych rozwiązań w celu dokonania oceny skutków takiej regulacji na rynek ubezpieczeń komunikacyjnych w Polsce. Z przedstawionych przez Polską Izbę Ubezpieczeń analiz wynika, że wprowadzenie wypłaty odszkodowań na podstawie kosztorysu w kwocie netto może spowodować wzrost średniej szkody wypłacanej z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych o ok. 10-20%, natomiast przy całkowitej rezygnacji z wypłat kosztorysowych – ponad 46%, co spowoduje wzrost wypłaconych odszkodowań od 300 mln do 700 mln zł, a w skrajnym przypadku nawet do 1,7 mld zł, w tym:

- 1) wprowadzenie wypłat kosztorysowych, opierających się na założeniu pomniejszenia wypłat kosztorysowych o stawkę podatku VAT uwzględnianą obecnie w wartości

Finansów

wypłacanych odszkodowań – zmniejszenie obciążenia zakładów ubezpieczeń o ok. 210 mln zł;

- 2) konwersja szkód całkowitych o najniższej wartości na szkody kosztorysowe – zaoszczędzenie po stronie ubezpieczycieli od 50 do 80 mln zł;
- 3) konwersja szkód likwidowanych w trybie kosztorysowym na tryb fakturowy – dodatkowe obciążenie dla rynku ubezpieczeń o wartości od 600 mln do 1,9 mld w przypadku pełnej konwersji.

Mając na uwadze powyższe z dużą ostrożnością należy podchodzić do wprowadzania regulacji, które dodatkowo mogą wpłynąć na podwyżki składek w tym ubezpieczeniu. Rozważenie rozwiązań prawnych w tym zakresie powinno bowiem uwzględniać analizę skutków regulacji, w tym w szczególności finansowych, które finalnie zostaną przeniesione na posiadaczy pojazdów mechanicznych, tj. podmiotów obowiązanych do zawarcia umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC. Z tego względu uzasadnione jest poszukiwanie innych sposobów rozwiązania powyższych kwestii.

Jednocześnie należy wskazać, iż obowiązek wystawiania faktur VAT został uregulowany w art. 106b ustawy z dnia 11 marca 2004r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2017 r. poz. 1221, z późn. zm. – dalej: „ustawa o VAT”). Regulacje te określają czynności jakie podlegają udokumentowaniu fakturą VAT. I tak, podatnicy są obowiązani wystawić fakturę dokumentującą m.in. sprzedaż, a także dostawę towarów i świadczenie usług, o których mowa w art. 106b ust. 1 pkt 1, dokonywane przez niego na rzecz innego podatnika podatku, podatku od wartości dodanej lub podatku o podobnym charakterze lub na rzecz osoby prawnej niebędącej podatnikiem. Podatnicy dokumentują również w ten sposób otrzymanie zaliczek i przedpłat na konkretną dostawę towarów lub świadczenie usług (art. 106b ust. 1 pkt 4).

Podatnik nie jest natomiast obowiązany do wystawienia faktury w odniesieniu do sprzedaży zwolnionej od podatku na podstawie art. 43 ust. 1, art. 113 ust. 1 i 9 lub przepisów wydanych na podstawie art. 82 ust. 3, o czym stanowi art. 106b ust. 2 ustawy o VAT. Jednak wystawienia faktury może zażądać nabywca, jeżeli swoje żądanie zgłosi w terminie 3 miesięcy, licząc od końca miesiąca, w którym dostarczono mu towar lub wykonano usługę bądź podatnik otrzymał całość lub część zapłaty. W związku z tym, nie ma formalnych przeszkód, aby warsztaty dokonujące napraw pojazdów w ramach likwidacji szkód komunikacyjnych wystawiały faktury z tytułu świadczonych usług w tym zakresie (na żądanie usługobiorców).

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 2 lit. c-e rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 20 grudnia 2017r. w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących (Dz.U. z 2017r. poz. 2454), podatnicy świadczący usługi: naprawy pojazdów silnikowych oraz motorowerów (w tym naprawy opon, ich zakładania, bieżnikowania i regenerowania), w zakresie wymiany opon lub kół dla pojazdów silnikowych oraz motorowerów, a także w zakresie badań i przeglądów technicznych pojazdów, mają bezwzględny obowiązek ewidencjonowania sprzedaży na kasach rejestrujących. Co oznacza, że w stosunku do tych czynności nie mają zastosowania zwolnienia podmiotowe i przedmiotowe zawarte w tym. rozporządzeniu.

Dodatkowo należy wskazać, że w celu ograniczenia wpływu szarej strefy planuje się wprowadzić od 1 stycznia 2019 r. obowiązek stosowania kas online m.in. dla branży motoryzacyjnej w zakresie świadczenia usług naprawy pojazdów silnikowych oraz motorowerów (w tym naprawy opon, ich zakładania, bieżnikowania i regenerowania) oraz w zakresie wymiany opon lub kół dla pojazdów silnikowych oraz motorowerów (*projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy – Prawo o miarach – druk sejmowy nr 2503*). Trzeba podkreślić, że legislacja w tym zakresie ma służyć uproszczeniu samego procesu kontroli rozliczeń u przedsiębiorców poprzez możliwość zdalnego monitorowania przez organy podatkowe ewidencjonowanej na kasach sprzedaży. Kasy online będą miały wbudowaną funkcjonalność, która umożliwi zautomatyzowany i bezpośredni przesył danych z kasy rejestrującej do Centralnego Repozytorium Kas. Otrzymywanie i gromadzenie danych z kas online będzie stanowiło niezmiernie ważny mechanizm do przeciwdziałania zjawisku szarej strefy. Przesyłane będą informacje o każdej transakcji zaewidencjonowanej na kasie rejestrującej, ze szczegółami pozwalającymi na ustalenie wysokości podstawy opodatkowania i kwot podatku należnego, stawki podatku, rodzaju towaru/usługi, a także czasu i miejsca instalacji kasy. Dane o sprzedaży będą wpływały praktycznie w czasie rzeczywistym, będą zawierały znacznik czasowy, co umożliwi dokonywanie szczegółowych analiz zmierzających do ustalenia prawdopodobieństwa, że dany podatnik nie ewidencjonuje swojej sprzedaży na kasie rejestrującej lub ewidencjonuje tylko część sprzedaży.

Odnosząc się do kwestii stosowania przez ubezpieczycieli „Wytycznych dotyczących likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych” wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego, z informacji uzyskanych od organu nadzoru wynika, że przedmiotowe Wytyczne zostały przyjęte przez KNF w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku ubezpieczeniowego, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz wzmocnienia zaufania do tego rynku. Niewątpliwie jest także, iż wydanie Wytycznych zmierzało do zwiększenia ochrony interesów ubezpieczonych i uprawnionych z umowy ubezpieczenia. Należy przy tym wskazać, iż rzeczony Wytyczne nie posiadają mocy przepisów prawa. W swej istocie realizują wyłącznie funkcję zbioru zasad w zakresie likwidacji szkód komunikacyjnych, opracowanych głównie na podstawie obowiązujących przepisów prawa oraz ewoluującego orzecznictwa Sądu Najwyższego. W związku z powyższym znacząco ograniczona jest możliwość wyprowadzania negatywnych konsekwencji wobec zakładów ubezpieczeń, które nie realizują, bądź też realizują w ograniczonym zakresie postulatów nadzorcze wyprowadzane z Wytycznych.

Dodatkowo wskazano, iż KNF dokonała oceny zakresu i sposobu dostosowania się zakładów ubezpieczeń do Wytycznych. W ramach weryfikacji zaimplementowania Wytycznych przez zakłady ubezpieczeń, Komisja przeprowadziła kontrole we wszystkich zakładach ubezpieczeń oferujących w ramach swojej działalności produkty w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. W przypadkach zidentyfikowania nieprawidłowości w ramach procesu likwidacji szkód wydano zalecenia dostosowania - w wyznaczonym terminie - działalności zakładów ubezpieczeń do przepisów prawa, bądź do zaprzestania naruszania interesów osób uprawnionych w ramach procesu likwidacji szkód. Należy stwierdzić, iż część zakładów ubezpieczeń wykonała wydane przez

KNF zalecenia. W przypadku pozostałych zakładów ubezpieczeń KNF na bieżąco monitoruje proces wykonania tych zaleceń, w tym analizuje dokumentację potwierdzającą zmiany zakwestionowanych praktyk oraz wyniki kontroli wewnętrznych przeprowadzonych przez poszczególne zakłady ubezpieczeń.

Ponadto KNF wskazał, iż ustawowym celem organu nadzoru nie jest rozstrzygnięcie problemów natury technicznej, które pojawiają się w trakcie dokonywania napraw pojazdów przez warsztaty naprawcze, jak również weryfikowanie poprawności sporządzania kalkulacji kosztów naprawy pojazdu. W szczególności ocena, czy kalkulacja jest sporządzona przez zakład ubezpieczeń zgodnie z technologią producenta leży poza zakresem kompetencji przynależnych KNF. Nie można zapominać, iż w swym zasadniczym zakresie kompetencje organu nadzoru przysługujące w stosunku do zakładów ubezpieczeń w swej zdecydowanej części koncentrują się na problematyce dotyczącej wypłacalności zakładów ubezpieczeń i jakości zarządzania zakładem ubezpieczeń.

Pojawiające się wciąż rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych w stosowaniu wykładni art. 361 § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (ustanawiającego zasadę pełnego odszkodowania), a także brak w stanowiskach Sądu Najwyższego kategorię rozstrzygnięć, nie pozostawiających żadnych wątpliwości i swobody, co do stosowania ww. przepisów prawa (posługiwanie się zwrotami niedookreślonymi o charakterze wartościującym, świadome pozostawienie swobody decyzyjnej i odesłanie do norm generalnych) powodują, że brak jest możliwości prostego zweryfikowania (tj. bez powoływania biegłego rzeczoznawcy), czy odszkodowanie przyznane przez zakład ubezpieczeń jest na odpowiednim poziomie. Komisja wskazała, że fakt wydania Wytycznych oraz zaleceń, a także podejmowanie innych czynności nadzorczych nie ukróci praktyki adresowania wobec zakładów ubezpieczeń roszczeń poszkodowanych, kwestionujących sposób prowadzenia likwidacji szkód przez zakłady ubezpieczeń lub wysokość odszkodowania. Co najwyżej liczba tego rodzaju roszczeń może się zmniejszyć, niemniej nie można zapominać o stale rosnącej świadomości poszkodowanych.

Z paszamiem,
Nowak

Do wiadomości:

Biuro Prezesa Rady Ministrów
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
/dot. BPRM.213.16.1.2018(2)/